

Izvirni dopis.

Iz Rusije 15. oktobra. Kadar ljudje ne vedo, kaj govoriti, se pogovarjajo o vremenu. Letošnje vreme je pri nas res tako, da je vredno o njem pokramljati. Pa prej ko o vremenu, pogovorimo o vremenoslovcu. Imamo novega — Brusa — ta je neki Demčinski. On je učen mož, ki se je pa odrekel pravniskemu poslu, izvrsten računovodca in inženir, ki pa ne mara za profesorsko službo, niti zgraja železnocestnega tira in mostov mu ni povšeč. Štiri leta se je učil na vseučilišču pravoznanstva, potem je še tri leta poslušal lekcije v inženerski akademiji. Vse preskušnje je prebil izvrstno ali službe ni maral, temveč, zakadil se je v „derevnju“ obdelovat polje in gojit čede. Njegova ekonomija je izgledna, dasiravno poljedelstvo in živinoreja ni njegov glavni posel. To mu preskrbuje po njegovem naročilu in pouku njegov „prikazčik“. Sam, imajoč kruha in mleka dovolj, dela vse kaj družega: stene njegove grajščine so obvešane z barometri, z observatorija mole teleskopi, kakor topovi z bastijona; največja soba v grajščini je njegov kabinet, tukaj stoje orehove omare s knjigami menjaje se z visečimi na stenah nariski in črteži z ravnimi in krivimi črtami in z vozli na prerezih črt; dolga zelena miza sredi kabineta je polna kop predmetnih spisov, brošur, časnikov in vsakovrstnega vremenoslovca potrebnega orodja, zemlje- in nebovidov ploskih in okroglih.

Demčinski izdaja meteorologičen časopis „Klimat“, v katerem priobčuje zanimive vremenoznanske preiskave in prorokovanja vremena. Neredko tiskajo njegove članke tudi drugi resni časniki, posebno „Novoje Vreme“ in „Moskovskija Vedomosti“, s katerimi je on obrnil na-se pozornost ne samo v svoji domovini, marveč za predeli Rusije. Nekateri evropski in severoameriški observatoriji so ga izbrali za častnega uda in djanskega dopisnika.

Lansko leto je Demčinski napovedal Rusiji zimo z obilnim snegom pa brez hudega mraza in v posledek take zime dobro letino. Pri tem pa je naredil opazko, da letina bo dobra, če bo spomladi in letom vremenstvo k pridu.

Ko je Demčinski lansko leto dal v tisk in razposlal po svetu imenovano predveščanje z opazko, on, seveda, ni mogel prevideti in prečuditi, kakšno burjo abotnih psovek bo zbudil v drhali neotesanih ščuvalcev. Vsakovrstni „Listki“ in „Slova“, ki se redijo zasmehovanjem vseh in vsacega, kdor ne trobi v njihov publi rog, so zalajali na „Klimat“, kakor „ščenak na lunu;“ brusili so na njegovih člankih svoj jezik, ter se norčavo smejali „novojavljenemu proroku;“ posebno neki Georgijevski, želeč pokazati svetu svojo globokomiselnost in prebrisanost bistroum, je v dolgem članku v nekem „Slovu“ načencal koš šegave bedačije, svetujoč Moskovskemu mestnemu

zastopu po metodi vremenskega proroka ustanoviti za nekoliko let ceno bravini in teletini.

Ni slišno, da bi se bili „sovremenci“ posmehovali grofu Brusu, ko je izdal koncem osemnajstega stoletja stoletni koledar s prorokbo vremena.

Ne velik korak je storila „kultura naših žurnalistov“ v sto letih.

Zastonj so ugovarjali resni časopisi, da ni previdno, posmehovati se človeku, ki se peča s predmetom, kateri se mu je priljubil, in v smeh obračati marljivost, ki nikamor ni v škodo, pač pa more vsem koristiti, temveč, kadar človek sam sebi ne išče kruha in puble slave, ampak samo izpolnjuje to, kar mu veli delati nagib in trudoljubje.

Ali vse to ni nič pomagalo, ščuvanje se je nadaljevalo in do sih mal ni še povse umolklo.

Oficijalni meteorologi so se muzali.

Ne vem, kako se je zgodilo, da je diletant-meteorolog prišel v dotiko z oficijalnim observatorijem: on je podal „doklad“ (referat) o svojih preiskavah, dovezemah in sklepih Pulkovskemu observatoriju. Oficijalni meteorologi so pregledali njegov „doklad“, ter so „izrekli“, da niso „našli ničega naučnago“.

To se je zgodilo lansko jesen. Zima pa; kakor je predveščal Demčinski, dasiravno Pulkovci v njegovih vozlih na prerezih ravnih in krivih črtah niso „našli ničega naučnago“, nam je navalila cele gore snega brez hudega mraza.

Demčinski je nadaljeval empirične preiskave. Vozli na prerezih linij so pokazali pozno, hladno in mokro spomlad in ravno tako leto, vendar z dozdato toploto za rastlinstvo. O tem je on razglasil sredi v „Klimatu“ in drugih časopisih, ter je napomnil poljedelcem, da ugodnih za košnjo in žetev dni bo malo.

Kakor je Demčinski napovedal, tako je bilo. Letnje suknje smo začeli nositi še le okoli polovice maja, čaj smo vse leto pili v sobah, v cvetnik, na vrt in v okolico mesta smo po letu hodili večji del z dežnikom, ali pa smo cele te dni sedeli v sobah, ter gledali iz okna, kako se zibljejo po tlaku vodeni mehurci. Rž je zrastle višje ko je človek, z dolgim tolstim klasjem. Lepi so bili tudi vsi drugi poljski pridelki.

Vremenstvo in letino je tedaj Demčinski uganil. Ali, da bi tako ne, njegova opomba, da lepih suhih dni bo malo, ni bila odveč. Veliko lepega sena je izkazila moča; mnogo nažetega žita, posebno mnogo rži je zgnjilo pod dežjem na poljih, oves in ajda v severnih krajih nista dozorela, krompir je črnel od moče, sem in tam sladkorno peso niso uspeli ob času izkopati, posejana ozimina je pognala samo na visokih bolj suhih poljih, nizko ležeče njive bo treba bodočo spomlad podorati in zasejati jarenino. Okoli šest tisoč desetlin je pobila toča. V nekaterih krajih na jugu je pa vendar tudi suša pokvarila letino. Na

Finskem je lakota, tam ni pridelka, slana je posmodila krompir, repo, oves in ajdo. Slab pridelek je tudi v nekaterih krajih Sibirije in Kavkaza. V južnih krajih se je nenavadno mnogo pridelalo grozdja, tako, da ga v Moskvi in sosednjih mestih prodajajo po 10 kopejk, celo po 8 kopejk za funt, kjer je navadno bilo po 25 do 30 kopejk. Južni vinogradarji ne vedo kam se dejati z vinom, a med tem v srednji in severni Rusiji se popiva neizrečeno mnogo „vodke“ (žganja) ne glede na množestvo društev in jih sanatarij, katera se prizadevajo naučiti narod piti čaj namesti „vodke“, ali pa vsaj besarabsko, krimsko in kavkazsko vino, ki letos ni drago.

Ne glede na take uime, je letina v obče dobra. Nasipali so žita polne žitnice. Zdaj pa poljedelce tare druga nadloga: pomanjkanje vagonov. Zvožavajo žito v žakljih na železnocestne postaje, ter skladajo žaklje na kupe pod milim nebom, pokrivajo jih s šturjami, ali dež žito vender moči in kvvari. Tako na pr. na 14 postajah Harkovo-Sevastopoljske železnice čakajo vagonov cele gore žakljev. Jugozapadna železnica je prosila vlado prislati deset tisoč vagonov, a prisluli so jih komaj tri tisoči; ni svobodnih vagonov, po vseh železnicah neprenehoma drdrajo dolgi težki vlaki na jug in na severozapad. Prodavci trpe veliko škodo, ker žito zastaja na postajah in se kvvari od grdega vremena.

Povolška broderska družba, kakor tudi posamezni lastniki parobrodov in ladij so vprašali Demčinskega, kedaj se predvidi konec letošnjega plavanja po Volgi in Kami. On jim je odgovoril, da konec septembra se bo pokazalo na imenovanih rekah „salo“. (Tako imenujejo ruski brodarji tanki led s snegom, ki plava po reki s početka jeseni).

Pri tej priliki je Demčinski v avgustu oznanil vremenstvo do konca tekočega leta. Od 15. septembra do 20. oktobra po njegovi empirični preiskavi vreme ima biti vlažno in hladno, dež in sneg, redko jasen dan. Z 20. oktobrom bo sneg in mraz do 15° R; prve dni novembra bo južno, mehko vreme, potem do konca novembra in ves december bodo hudi mrazi.

To se tiče srednje in severne Rusije, pa ne ostane brez vpliva na druge kraje.

Demčinski je tudi tukaj uganil: Po Volgi in Kami že dva tedna plava „salo;“ že teden na sever od Moskve leži na zemlji belo pokrivalo; na jug od Moskve do Kurska sneg čreduje z dežjem, listje na drevjih je še zeleno, zdaj ga pokrije sneg, zdaj dež opere, v cvetnikih astre, lenkoje, flokusi mole svoje cveteče glavice izpod snega, nasturci so se skrčili in leže v omedlevci. Včeraj je bil dež, po noči je nasipalo snega, danes dopoldne so letele z neba snežinke, kakor cunje, prav kakor v Scitiji ob času Herodota; zdaj pod večer, ko pišem te vrstice, sije jarko solnce.

Čakamo, kaj nam bo te dni oznanil Demčinski za prihodnje leto.

— **Osebne vesti.** Podpolkovnik pri tukajšnjem brambovskem polku št. 27, Ivan Lavrič, je imenovan poveljnikom domobranskemu polku v Černovicah št. 22 — Višjesodni svetnik v Gradcu, gosp. Julij Ledenig, je šel v pokoj. — Asistent na državnem geološkem zavodu gospod dr. Karol Hinterlechner, je imenovan adjunktom tega zavoda. — Pravni praktikant pri deželni sodnji v Ljubljani gosp. Mihael Vehovar je imenovan avskultantom. Konceptni praktikant pri okrajnem glavarstvu v Radovljici gosp. Rajko Svetek je premeščen v Litijo.

— **Iz državnega zbora.** V seji dne 23. oktobra je v državnem zboru vložil državni poslanec Plantan peticijo poštnih uslužbencev ljubljanskega okrožja radi ureditve in izboljšanja službenih razmer, ki so faktično tako neznosne, da je nujno treba odpomoči.

— **70letni rojstni dan.** Starosta kranjskih aktivnih črkostavcev, gospod Martin Jelovšek, je 27. t. m. nastopil svojo sedemdeseto leto. Rojen je v Ljubljani in je vstopil po dovršitvi tedanje realke 1848. leta v Egerjevo gubernijalno tiskarno, kjer se je tudi izučil in postal veren ud Gutenbergove umetnosti in kjer so se iste čase tiskali „Državni osnovni zakoni, veljavni za deželo Kranjsko“. — Po ustanovitvi političnega lista „Slovenski Narod“ se je preselil l. 1869. v Maribor, in je prevzel službo meteor en pages omenjenega lista. Pod glavnim urednikom, gospod A. Tomšičem postal je po odloku c. kr. okrajnega glavarstva v Mariboru dne 17. sušca l. 1871. izdajatelj in odgovorni urednik „Slovenskega Naroda“. Po ustanovitvi lastne tiskarne „Slovenskega Naroda“ je prevzel izdajateljstvo in odgovorno uredništvo beletrističnega lista „Zora“. Po preselitvi „Narodne tiskarne“ v Ljubljano je izročil gosp. Jelovšku tedanji odbor vodstvo filijale „Narodne tiskarne“ v Mariboru, kjer je bil administrator dr. Rapoc in potem profesor Janko Pajk. Filijala „Narodne tiskarne“ pa je prišla decembra l. 1874. v last gosp. Janko Pajka in gosp. Jelovšek je še vedno ostal faktor, izdajatelj in odgovorni urednik beletrističnega lista „Zora“. Ko je pa profesor Janko Pajk nastopil profesuro, vnil se je Jelovšek v Ljubljano in je vstopil l. 1877. do 1881. kot stavec v službo v tiskarno „Blasnikovih dedičev“. Pozneje je vstopil zopet v „Narodno tiskarno“, kjer deluje še dandanes navzlic svoji visoki starosti. Gospod Martin Jelovšek ima za seboj 54 trudoljubivnih in delavnih let in lahko ponosno gleda na svoja pretekla leta na polju tipografske stroke. Občeval je s Tomšičem, Jurčičem, Pajkom in Levstikom. Danes je še glavni stavec „Ljubljanskega Zvona“ zdrav in čil na dubu in na telesu. K njegovemu 70 imendanu naše čestitke!

— **Županska volitev v Selcih.** Zopet se ni izvršila volitev župana. Novi odbor je razveljavljen in stari nastopi svojo funkcijo dotlej, da se izvrše nove volitve v občinski odbor.

— **Uradni sedež okrajnega šolskega nadzornika,** gosp. Lud. Stiasnega je iz Litije prestavljen v Krško

— **Narodno-napredna zmaga.** Pri občinskih volitvah v Vrhpolji je ob obilni udeležbi narodno-naprednih volilcev v vseh treh razredih zmagala narodno-napredna stranka.

— **Protest proti obstrukciji.** Okrajni cestni odbor litijski je v svoji seji dne 21. oktobra t. l. z 8 glasovi proti 2 sklenil protest proti klerikalni obstrukciji v deželnem zboru,